

ADATOK.

MÉHÉSZETI TANÁCSOK 1718-BÓL.

Anno 1718 die 27 februarii. Az méhtartásnak módjai és hasznai im e rendszerént következő eszközök.

1. Ha kast akarsz fenni, ujhoid péntekén kezd elsőben el a kasnak a fonyását idején reggel, mínekelőtte a nap fel nem kél, annak utánna szabados valamikor akarod, vagy reá érkezel, akkor fonyjad; az fonyás közé penig nyírfát vagy csipkefát egyelits.

2. Ha veszed eszedben, hogy tolvaj méh szokott méhedre járni, tehát igen szép gyenge lisztlánggal hints meg a kasok eleit, s mikor a tolvaj méh kijövend a kasból s a mezes lábával a lisztben hág, és mindjárt a lisztben ragad, s megölhedd azon helyen.

3. Ha veszed eszedben a tolvaj méhet, melyikre jár, vedd el a helyéről azt, akire jár, és egy üres kast mézes vízzel megkenvén egy bőrkét azon üres kasban az járó likján a kasnak feléig beeresztvén, sározd belé kívül, a magad méheit peniglen ki ne bocsátsad annyi ideig, míg a tolvaj méheket elveszted; a kasban belé menvén ki nem jöhet, és benne mind megölhedd.

4. Ha peniglen nem vehetnéd könnyen eszedben, ha az magad méhei hordják-e a másét, vagy a másé a tiedet, estve csináld bé a járó helyét, amelyikre gyanakszol, és másnap regvel meglátod, csak vigyázásban légy, ha reámennek-e a tolvaj méhek, avagy nem és így megtudod, ha nem a tied hordják-e a másét.

5. Ha el akarod fogni a másérul, tehát sérts meg a mézes lépet valamennyire és a te méheid annak esvén, a másérul elvadulnak, és így hasznod következő belőle.

6. Ha mikor ki akarod rakni méheidet, jól reá vigyázz, hogy abban az esztendőben micsoda napon esik karácsony napja, és azon a napon rakjad ki méheidet; az hold tölte felé legyen.

7. Ha azt akarod, hogy el ne menjen a te rajod, tehát ezt cselekedjed, hogy amely czüvekhez kötik a lovat a réten, olyan czüvekre tégy szert, és azt a czüveket tartsad a méhek között.

8. Ha keresetlen éket találsz az erdőn, vidd házadhoz, és mikor az méhek eresztenek, először egy méhbogarat köss ahhoz az ékhez egy szál hajaddal, és azon a helyen, ahol első rajod leszáll czüvekeld le, de az ékkel az egy méhbogarat hadd azon a helyen, míg a méhek eresztenek; és következő esztendőben is így cselekedjél.

9. Mikoron peniglen méheidet meglopják, ezt cselekedjed, hogy mihelyén legelsőben észre veszed, az meztelen s t dörgöljed azon az helyen, az honnét ellopták, és semmiképen meg nem emészthetik.

10. Ha a lopásnak avagy tolvajnak a lába nyomát megismered, tehát vedd fel földestül és egy részét sározd a kemence szájára belül, a többit egy ruhában kötvén, kösd fel a füstre.

11. Ha a lába nyomát a lopónak felvehedd, egy cserépben tévén, tölts vizet reá, és főzzed erősen, és ha a víz elapad róla, ismét tölts reá egynehányszor, és az hideg fogja miatta felette igen háborgatni és kinzani, úgy annyira, hogy világon való voltát sem tudja.

12. Ha valaki házadtul elszökött volna, és meglopott volna, ha valami ruháját ott találta volna hagyni, azt cselekedjed, hogy áztasd meg azt, és ismét teríts föl valahová, hadd száradjon meg; ha megszárad, ismét egynehányszor áztasd meg, és azon lopott jószággal együtt vissza kell nékie jönni, semmiképen el nem mehet véle.

13. A méheket azon a napon ereszd ki, amely napon esett karácson napja azon az esztendőben, amely nap kibocsátod penig, azon napon magad sehova se menj te magad.

14. Karácsony éjjel ki kell venni a méziben, és tiszta vízben meg kell áztatni a mézét, és a fákra kell öntözni, valamennyire akarod; de mikor kirakod, és amely lépet kiveszesz, abbul csinálj gyertyát, azzal füstöld meg, s az mely ágra az méh először száll, azt letörjed, és az méhházban tegyed.

15. Az hová elsőben száll a méh, ottan a hajad szálával köss meg egy méhbogarat, és azt szegezd meg egy csipkefeszeggel.

16. Más határbul kell köveket hozni és köztök kell tartani.

17. Mikor kiviszik, meg kell hájozni a csizmát, s vason kell általbocsátani őket először, mikor kijön a kasbul, és aczélon kell általnézni.

18. Mikoron valaki rossz ember jönne a házadhoz és alkalmatlanoknék, jó viaszat, sóskát minden ablakban és ajtóban kell tenni, és a seprüt az ajtóra vissza kell támasztani.

Az méheket szent-György-havának első hetében szerdán vagy csütörtökön bocsásd ki. stb.¹⁾

Minek utána azért kirakod az méheket, keress igen jó erős, tiszta üzü bort, fordíts fel a kast, tisztogasd meg szépen, és páráhold, vagyis loesold meg azzal a borral a szádbul minden lépe közit és; uj vászon rostjával, melyet megfenyőszurkoztál, füstöld meg jól az téli dohátul, s annak utána tedd le helyére, s úgy bocsásd ki. stb.

Ha ki akarja, az méhe vagy rajja magasra ne szálljon még, keressen olyan fát tavasszal, az kit valamely élőfára gyümölcsért fölhangáltak, s egész télen ott telelt, azt metélje apró forgácsra, s midőn tavasszal legelsőben megmetszi, vagy heréli a méhet, csak alatt, padszint köll az kashoz nyulni, s úgy fölemelni, föllebb nem kell értetni, és amidőn őket füstölné, azon forgácsot is köll az több füst közé tenni, soha sem magasra száll azon idén.

Eredetije a Magy. Nemz. Muzeum könyvtárának Véghelyi-féle gyűjteményéből.

¹⁾ Itt következik azután a *Horti* Miklós tanácsai közül néhány, melyek a *Szemle* 1895. évf. 57. s. köv. lapján olvashatók, kivéve a most közölt két pontot melyben eltérések találhatók.